

Wyrok z dnia 10 maja 2000 r.

II UKN 533/99

Celowość przekwalifikowania w rozumieniu art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) występuje w przypadku niezdolności do wykonywania dotychczasowej pracy, wymagającej szczególnych predyspozycji zdrowotnych, przy zachowaniu zdolności do każdej innej pracy.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2000 r. sprawy z wniosku Czesława I. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. o górniczą rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 marca 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Decyzją z dnia 19 grudnia 1997 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w C. wstrzymał dalszą wypłatę renty górniczej wnioskodawcy Czesława I. wobec odzyskania zdolności do pracy.

Na skutek odwołania wnioskodawcy Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 23 kwietnia 1998 r. [...] zmienił za skarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do renty górniczej z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe. Ustalając na podstawie opinii biegłego lekarza internisty z zakresu medycyny przemysłowej, że u wnioskodawcy nie zachodzi częściowa niezdolność do pracy, lecz jest on niezdolny do pracy w kopalni pod ziemią, bardzo ciężkiej pracy fizycznej i pracy na wysokości, Sąd uznał, że wnioskodawca jest niezdolny do pracy w rozumieniu art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Utracił on bowiem zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Wnioskodawca posiada wykształcenie zawodowe górnicze, od początku pracował w kopalni, a obecnie z uwagi na stan zdrowia nie może kontynuować zatrudnienia.

Po rozpoznaniu apelacji organu rentowego od tego wyroku Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 25 marca 1999 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że górniczą rentę inwalidzką z tytułu częściowej niezdolności do pracy przyznał do dnia uprawomocnienia się wyroku, a od dnia uprawomocnienia się wyroku na okres sześciu miesięcy przyznał rentę szkoleniową. Sąd Apelacyjny przeprowadził dowód z opinii biegłego kardiologa, który stwierdził, że z powodu nadciśnienia tętniczego i zespołu wypadania płątka zastawki mitralnej wnioskodawca jest niezdolny do pracy pod ziemią, na wysokościach i przy maszynach w ruchu stwarzających zagrożenie dla życia. Jednakże schorzenia te nie spowodowały upośledzenia sprawności organizmu i wnioskodawca może wykonywać wszystkie inne prace. Rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu się uzasadniają przyznanie renty szkoleniowej na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Wyrok ten zaskarżył kasacją wnioskodawca i wskazując jako podstawę kasacji naruszenie prawa materialnego - art. 23 ust. 3, art. 24 ust. 1 pkt 2 i art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, iż wnioskodawca powinien przekwalifikować się do innej pracy nie znajduje żadnego uzasadnienia. Trudno bowiem wymagać od osoby w średnim wieku, posiadającej jedynie wykształcenie zawodowe, aby uzyskała kwalifikacje, które pozwolą jej na wykonywanie pracy nie wymagającej specjalnego wysiłku fizycznego. Stanowisko to pozostaje w sprzeczności z art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o z. e. p. nakazującym indywidualne ocenianie każdego przypadku. Ocena taka wymaga wzięcia pod uwagę charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu posiadanych kwalifikacji oraz rzeczywistych możliwości przekwalifikowania się, która w przypadku wnioskodawcy obiektywnie nie istnieje. Orzeczenie narusza art. 23 ust. 3 ustawy o z. e. p., gdyż wnioskodawca utracił zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona. Nie można mówić o naruszeniu przepisu art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin określającego warunki, od spełnienia których uzależnione jest prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż przepis ten został przez Sąd Apelacyjny prawidłowo zastosowany. Sąd ten uznał, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane tym przepisem, w tym także warunek niezdolności do pracy. Nie było jedynie podstaw do przyznania renty stałej lub okresowej na zasadzie art. 34 ust. 1 lub 2, lecz zaistniały warunki do przyznania renty szkoleniowej na podstawie art. 34 ust. 3 ze względu na stwierdzoną przez biegłych lekarzy celowość przekwalifikowania zawodowego. Przyznając prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, niezależnie od tego, czy jest to renta stała, szkoleniowa czy okresowa, Sąd musiał uznać za spełniony warunek niezdolności do pracy w rozumieniu art. 23 powołanej ustawy. Przepisy art. 34 ust. 1, 2 i 3 odnoszą się bowiem do osoby, która spełniła warunki określone w art. 32, a więc także warunek niezdolności do pracy. Wnioskodawca został uznany za częściowo niezdolnego do pracy według definicji zawartej w art. 23 ust. 3, bowiem utracił on zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zarzut naruszenia tego przepisu jest więc niezrozumiały.

Uzasadnienie kasacji można rozumieć w ten sposób, że z naruszeniem przepisu art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. orzeczono celowość przekwalifikowania, nie biorąc pod uwagę takich cech indywidualnych jak wiek, poziom wykształcenia, rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy. Zarzut ten nie jest zasadny, gdyż wszystkie okoliczności wskazują na celowość przekwalifikowania zawodowego. Z opinii biegłych wynika, że wnioskodawca jest niezdolny do wykonywania dotychczasowej pracy z uwagi na przeciwwskazania do pracy pod ziemią. Aktualny stan zdrowia pozwala mu na wykonywanie każdej pracy fizycznej za wyjątkiem pracy pod ziemią, pracy na wysokościach i pracy niebezpiecznej. Jest to istotna zmiana w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania prawa do renty w 1993 r., kiedy to wnioskodawca został uznany za niezdolnego do pracy wymagającej wysiłku fizycznego, a mógł jedynie wykonywać pracę lekką, spokojną i w indywidualnym tempie. Wnioskodawca ma wykształcenie zawodowe, zatem posiadane kwalifikacje pozwalają mu na wykonywanie pracy fizycznej. Wnioskodawca musi jedynie przyuczyć się do innej pracy, skoro stan zdrowia nie pozwala mu na wykony-

wanie pracy, w której nabrał doświadczenia. Zmiana charakteru pracy nie powinna mu sprawiać większych trudności, gdyż będąc stosunkowo młody (urodzony 9 lutego 1966 r.) może przystosować się do innych warunków pracy. Nie można przyjąć, że wnioskodawca nie jest w stanie zdobyć kwalifikacji do innej pracy oprócz pracy górnika pod ziemią, wymagającej bardzo dobrego zdrowia i dużej sprawności fizycznej.

W przypadku wystąpienia niezdolności do wykonywania dotychczasowej pracy, wymagającej szczególnych predyspozycji zdrowotnych, przy zachowaniu zdolności do każdej innej pracy, istnieje celowość przekwalifikowania w rozumieniu art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy o z. e. p.

Kasacja okazała się pozbawiona usprawiedliwionych podstaw i z tych przyczyn Sąd Najwyższy oddalił ją na mocy art. 393¹² KPC.

=====